

národní
úložiště
šedé
literatury

Biologické posouzení k záměru vybudování retenční nádrže na Stříbrném potoce

Mocek, Bohuslav; Mikát, Miroslav; Samková, Věra
2002

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-363505>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Licence Creative Commons Uveďte původ 4.0

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 08.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Retenční nádrž na Stříbrném potoce

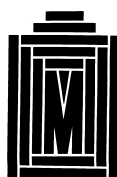
Biologické hodnocení záměru

A. Biologické posouzení k záměru vybudování retenční nádrže na Stříbrném potoce

B. Přílohy:

- 1. Botanický posudek na stavbu nádrže v nivě Stříbrného potoka**
- 2. Entomologický posudek na stavbu nádrže v nivě Stříbrného potoka**
- 3. Obrysová mapa s návrhem úprav hranic nádrže**

Muzeum východních Čech v Hradci Králové

Hradec Králové 2002

Biologické posouzení k záměru vybudování retenční nádrže na Stříbrném potoce

Celý lesní úsek Stříbrného potoka s nivou a okolními porosty představuje v rámci Městských lesů jedno z velmi zachovalých území v okolí Hradce Králové. Koryto potoka a jeho okolí, upravené regulačními zásahy z počátku 20. století (1908-9), postupně získalo přírodní charakter a tyto přirozené úseky jsou z hlediska druhové diverzity flóry a fauny nejhodnotnější.

Vlastní tok Stříbrného potoka má relativně čistou vodu. Periodické přítoky, zavodněné příkopy v nivě a lesní rybník Výskyt s přilehlými mokřady jsou místem, kde se vyskytuje druhově rozmanitá vodní fauna. Pro tyto druhy je Stříbrný potok nejen místem vývoje, ale představuje i významnou migrační cestu, kterou se tyto druhy šíří na další vhodná stanoviště.

V nivě potoka se nacházejí hodnotné lužní porosty, zejména olšiny s dalšími listnatými dřevinami (jasany, duby, jilmy, javory, lípy). Zastoupeny jsou i staré a duté stromy, na které jsou vývojem vázány náročné lesní druhy hmyzu. Místy je vytvořeno i bohaté bylinné patro, kde rostou ohrožené a zvláště chráněné druhy rostlin (oměj pestrý, lilie zlatohlavá, lýkovec aj.).

Niva Stříbrného potoka včetně popsanych jevů tvoří společně se zvláště chráněnými lokalitami (PP Sítovka, PP U Sítovky, PP Černá stráň, PR Mazurovy) jádrové území městských lesů, které má z hlediska přírodních hodnot charakter nadregionálního biocentra. Z pohledu zastoupení cenných prvků flóry a fauny jsou některé úseky nivy potoka (např. mezi rybníkem Výskyt a PP Sítovka) stejně cenné jako již vyhlášená chráněná území a tvoří s nimi jeden funkční celek. Po podrobnějším průzkumu navrhuje zajistit pro vytypované lokality územní ochranu formou vyhlášení zvláště chráněného území.

Záměr vybudování retenční nádrže v nivě Stříbrného potoka byl posuzován i tohoto širšího pohledu, neboť jde o vážný zásah, který měl dlouhodobě negativní vliv na biologickou hodnotu toho území. **Proto nebyl prvotní záměr vybudovat retenční nádrž v nivě Stříbrného potoka mezi rybníkem Výskyt a PP Sítovka doporučen.**

Průzkumy zaměřené na soupis flóry a fauny v území nivy Stříbrného potoka u "Hradečnice", včetně širších souvislostí jsou zpracovány na základě terénních exkurzí z let 1997-2002 a případných publikovaných údajů. **Výsledky těchto průzkumů jsou uvedeny v přílohách 1 a 2.**

Varianta obtokové nádrže "Na olšině"

Po předběžných konzultacích se zúčastněnými stranami (referát ŽP Města HK, Městské lesy HK a projektant) byla navržena varianta vybudování obtokové retenční nádrže na levém břehu Stříbrného potoka v lokalitě "Na olšině". Podle orientačního zákresu se uvažovaná plocha nádrže nachází v prostoru mezi Hradečnicí (cca 100 proti proudu potoka), nivou Stříbrného potoka a PP Sítovka a PP U Sítovky.

V současnosti je celá plocha zalesněna, porost je tvořen smrčinou s příměsí borovice lesní a dubu červeného. Bylinné patro je velmi chudé, nerostou zde žádné chráněné ani ohrožené druhy rostlin. Při terénní pochůzce dne 26. 6. 2002 byly zjištěny tyto druhy:

Ajuga reptans L. = zběhovec plazivý
Athyrium filix-femina (L.) ROTH = papratka samičí
Calamagrostis arundinacea (L.) ROTH = třtina rákosovitá
Calamagrostis epigejos (L.) ROTH = třtina křovištní
Carex brizoides L. = ostřice třeslicovitá
Carex remota L. = ostřice řídkoklasá
Convallaria majalis L. = konvalinka vonná
Deschampsia caespitosa (L.) P. BEAUV. = metlice trsnatá
Dryopteris carthusiana (VILL.) H. P. FUCHS = kaprad' osténkatá
Equisetum sylvaticum L. = přeslička lesní
Frangula alnus MILL. = krušina olšová
Glyceria fluitans (L.) R. BR. = zblochan vzplývavý
Impatiens parviflora DC. = netýkavka malokvětá
Juncus effusus L. = sítina rozkladitá
Luzula pilosa (L.) WILLD. = bika chlupatá
Lysimachia vulgaris L. = vrbina obecná
Mainthemum bifolium (L.) F. W. SCHMIDT = pstroček dvoulistý
Melica nutans L. = strdivka nicí
Molinia arundinacea SCHRANK = bezkoleneček rákosovitý
Mycelis muralis (L.) DUMORT. = mléčka zední
Picea abies (L.) KARSTEN = smrk ztepilý
Pinus sylvestris L. = borovice lesní
Poa nemoralis L. = lipnice hajní
Persicaria hydropiper (L.) SPACH = rdesno pepřík
Pteridium aquilinum (L.) KUHN = hasivka orličí
Quercus rubra L. = dub červený – nepůvodní druh
Ranunculus flammula L. = pryskyřník plamének
Ranunculus repens L. = pryskyřník plazivý
Scrophularia nodosa L. = krtičník hlíznatý
Sorbus aucuparia L. = jeřáb ptačí
Tilia cordata MILL. = lípa malolistá – pouze semenáče
Vaccinium myrtillus L. = borůvka černá

Ze zoologického hlediska, zejména ve srovnání s blízkou nivou potoka a okolními porosty v chráněných územích, má plocha relativně malý význam. V prostoru navrhované hráze se nachází větší levostranný přítok Stříbrného potoka, kde byl zjištěn masový výskyt juvenilních jedinců ropuchy obecné (*Bufo bufo*).

Z těchto důvodů lze umístění nádrže v tomto prostoru akceptovat. Přesné vymezení vodní plochy bude nutné provést terénní pochůzkou před zaměřením situace a zahájením projekčních prací. Některé doporučované úpravy jsou zakresleny v obrysové mapě (viz příloha č. 3).

K předloženému zákresu máme tyto připomínky:

- Prostor mezi potokem a budoucí břehem nádrže musí být zachován v šíři minimálně 50 m (pokud možno včetně prostoru u výtoku z nádrže), neboť zahrnuje nivu a cenné porosty na jejím okraji, včetně starých listnatých stromů.
- V jižní části řešeného prostoru navrhujeme zúžit budoucí nádrž tak, aby zasahovala v co nejmenší míře do ochranného pásma PP Sítovka.
- Lze uvažovat o možnosti rozšíření vodní plochy západním směrem (proti levostrannému přítoku Stříbrného potoka). Podle podrobných mapových podkladů bude nutné zjistit, zda tato úprava nezasáhne do stávajícího CHÚ PP U Sítovky nebo jejího ochranného pásma. Lesní porosty však zde tvoří smrková monokultura a z biologického hlediska nedojde k újmě na přírodních hodnotách CHÚ.
- Výstavba nádrže, ani její další provoz nesmějí narušit vodní režim Stříbrného potoka a vodní poměry v nivě. Musí být zajištěn trvalý průtok vody v Stříbrném potoce a udržena stávající hladina podzemní vody v nivě. Důležité je zajistit vyšší hladinu podzemní vody na jaře.
- K navrhované maximální hloubce do 2 m nejsou připomínky, avšak alespoň východní břeh musí být pozvolný (sklon do cca 20°).
- Vytěžená zemina nesmí být umístěna v nivě, ani v místech, kde by docházelo ke splachům do nivy (nebezpečí eutrofizace vody a ruderalizace stanovišť).
- Odvoz vytěžené zeminy nesmí být prováděn přes nivu Stříbrného potoka a porosty sousedících CHÚ.
- Na severozápadních březích lze uvažovat o vybudování terénního valu z vytěžené zeminy, který by měl být zpevněn vysázenými listnatými dřevinami (dub, javor klen, habr apod.).
- Trasa přítoku vody do retenční nádrže a technické řešení napojení na koryto Stříbrného potoka by měly respektovat výše uvedené zásady ochrany stanovišť v nivě. Podrobné řešení doporučujeme konzultovat při terénní pochůzce.
- Předpokládaná nádrž by měla mít především retenční funkci, nesmí zde být provozován produkční chov ryb a neměla by sloužit k rekreačním účelům.
- Provozování nádrže (vodní poměry, užití apod.) je nutno rozvést v manipulační řádu, který musí zohlednit zachování, příp. zkvalitnění biologických hodnot území (zejména nivy Stříbrného potoka).

V Hradci Králové 3.července 2002

Zpracovali: Mgr. Věra Samková Ph.D., Miroslav Mikát, RNDr. Bohuslav Mocek
Muzeum východních Čech v Hradci Králové

Příloha č. 1: Botanický posudek na stavbu nádrže v nivě Stříbrného potoka

Niva Stříbrného potoka představuje jeden z posledních zachovalých zbytků lužních lesů v komplexu Novohradeckých lesů. Území leží 4 km jihovýchodně od Nového Hradce Králové, v nadmořské výšce 250 - 260 m n. m. Území leží v těsné blízkosti přírodních památek U Sítovky a Sítovka. Chráněné území PP Sítovka po stránce fytoocenologické a floristické podrobně zhodnotila ve svém článku BELICOVÁ (1982).

Podkladem jsou podél potoka holocénní fluvialní hlinité až hlinitopísčité sedimenty. Dále navazují jemnozrnné svrchnokřídové sedimenty – vápnité jílovce a slínovce březenského souvrství (spodní až střední coniak) (STRAKA 1971). V území jsou vymapovány v rekonstrukční vegetační mapě dubohabrové háje (*Carpinion betuli*) a borové doubravy (*Pino-Quercetum*) (MIKYŠKA et al. 1969). Lokalita náleží k fytogeografické oblasti mezofytikum, fytogeografickému okresu Dolní Poorličí, podokresu Chvojenská plošina. Území patří do suprakolinního vegetačního stupně (SKALICKÝ 1988).

V nivě Stříbrného potoka roste cenná olšina s dalšími listnatými dřevinami (jasany, duby, jilmy, javory, lípami) a vysázenými smrky. Bylinné patro tvoří především porosty ostřic (*Carex acutiformis*, *C. brizoides*) a trav, roztroušeny jsou kvetoucí byliny (sasanky, prvosenky, oměje, kopytníky). V podrostu se vyskytuje 10 chráněných a vzácných druhů rostlin.

Les, v místě kde je plánována stavba rybníka, představuje smrčina s příměsí borovice lesní a dubu červeného. Místy je les zcela bez podrostu, roztroušeně se vyskytují porosty mechů (*Sphagnum* sp., *Polytrichum* sp., *Leucobryum glaucum*) a bylin (viz seznam).

Seznam druhů rostoucích v nivě Stříbrného potoka

Seznam byl zpracován podle terénních exkurzí z let 1990 – 2002.

Vysvětlivky ke zkratkám:

- §3 ohrožený druh chráněný podle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb.
- C3 ohrožený druh podle Červeného seznamu cévnatých rostlin České republiky (HOLUB et PROCHÁZKA 2000)
- C4 vzácnější druh, vyžadující další pozornost podle Červeného seznamu cévnatých rostlin České republiky (HOLUB et PROCHÁZKA 2000)
- C3(VČ) ohrožený druh podle Červeného seznamu rostlin východních Čechách (FALTYS 1995)
- C4(VČ) vzácnější druh, vyžadující další pozornost podle Červeného seznamu rostlin východních Čechách (FALTYS 1995)

***Aconitum variegatum* L. = oměj pestrý – §3, C3, C3(VČ), několik desítek jedinců na pravém břehu Stříbrného potoka J od Hradečnice a cca stovka jedinců na pravém břehu Stříbrného potoka S od Hradečnice**

Achillea millefolium L = řebříček obecný

Acer platanoides L. = javor mléč

Acer pseudoplatanus L. = javor klen

Aegopodium podagraria L. = bršlice kozí noha

Agrostis capillaris L. = psineček rozkladitý

Ajuga reptans L. = zběhovce plazivý

Alnus glutinosa (L.) GAERTN. = olše lepkavá

Alopecurus aequalis SOBOL. = psárka plavá

Anemone nemorosa (L.) HOLUB = sasanka hajní

Angelica sylvestris L. = děhel lesní

Anthriscus nitida (WAHLENB.) HAZSL. = kerblík lesklý

***Aquilegia vulgaris* L. = orlíček obecný – C3, C4(VČ), roste roztroušeně podél břehů Stříbrného potoka**

Asarum europaeum L. = kopytník evropský

Astrantia major L. = jarmanka větší

Athyrium filix-femina (L.) ROTH = papratka samičí

Avenella flexuosa (L.) PARLAT. = metlička křivolaká

Batrachium aquatile (L.) DUMORT. = lakušník vodní

Brachypodium sylvaticum (HUDS.) P. BEAUV. = válečka lesní

Calamagrostis arundinacea (L.) ROTH = třtina rákosovitá

Calamagrostis epigejos (L.) ROTH = třtina křovištní

Callitriche sp. = hvězdoš

Caltha palustris L. subsp. *palustris* = blatouch bahenní

Calystetia sepium (L.) R. BR. = opletník plotní
Campanula patula L. = zvonek rozkladitý
Cardamine amara L. = řeřišnice hořká
Cardamine flexuosa WITH. = řeřišnice křivolaká
Cardamine impatiens L. = řeřišnice nedůtklivá
Carex acutiformis EHRH. = ostřice ostrá
Carex brizoides L. = ostřice třeslicovitá
Carex elongata L. = ostřice prodloužená
Carex hirta L. = ostřice srstnatá
Carex ovalis GOOD. = ostřice zaječí
Carex pallescens L. = ostřice bledavá
Carex remota L. = ostřice řídkoklasá
Carex sylvatica HUDS. = ostřice lesní
Carex vesicaria L. = ostřice měchýřkatá
Carpinus betulus L. = habr obecný
Cerastium lucorum SCHUR = rožec hajní
Chelidonium majus L. = vlaštovičník větší
Chrysosplenium alternifolium L. = mokřýš střídavolistý
Circaea lutetiana L. = čarovník pařížský
Cirsium oleraceum (L.) SCOP. = pcháč zelinný
Cirsium palustre (L.) SCOP. = pcháč bahenní
Colchicum autumnale L. = ocún jesenní
Convallaria majalis L. = konvalinka vonná
Crepis paludosa (L.) MOENCH = škarda bahenní
Dactylis glomerata L. = srha laločnatá
***Daphne mezereum* L. = lýkovec jedovatý – C4, C3(VČ), roste roztroušeně podél břehů Stříbrného potoka**
Deschampsia caespitosa (L.) P. BEAUV. = metlice trsnatá
Dryopteris carthusiana (VILL.) H. P. FUCHS = kaprad' osténkatá
Equisetum arvense L. = přeslička rolní
Equisetum palustre L. = přeslička bahenní
Equisetum sylvaticum L. = přeslička lesní
Euonymus europaeus L. = brslen evropský
Eupatorium cannabinum L. = sadec konopáč
Fagus sylvatica L. = buk lesní
Festuca gigantea (L.) VILL. = kostřava obrovská
Festuca rubra L. = kostřava červená
Ficaria bulbifera (MARSDEN-JONES) HOLUB = orsej jarní
Fragaria vesca L. = jahodník obecný
Frangula alnus MILL. = krušina olšová
Fraxinus excelsior L. = jasan ztepilý
***Galeobdolon luteum* HUDSON emend. HOLUB = pitulník žlutý – C4(VČ) – druh roste na levém břehu potoka J od Hradečnice**
Galeobdolon montanum (PERS.) RCHB. = pitulník horský
***Galium elongatum* C. PRESL = svízel prodloužený – C4(VČ), jednotlivé rostliny v olšině na pravém břehu Stříbrného potoka**
Galium palustre L. = svízel bahenní
Glechoma hederacea L. = popenec obecný
Glyceria fluitans (L.) R. BR. = zblochan vzplývavý
Gymnocarpium dryopteris (L.) NEWMAN = bukovník kaprad'ovitý
Hepatica nobilis MILL. = jaterník trojlaločný
Hedera helix L. = břečťan popínavý
Hieracium lachenalii C.C. GMEL. = jestřábník Lachenalův
***Hottonia palustris* L. = žebratka bahenní - §3, C3, C3(VČ), jednotlivé rostliny se vyskytují ve Stříbrném potoce u rybníka Výskyt**
Hypericum maculatum CRANTZ = třezalka skvrnitá
Hypericum perforatum L. = třezalka tečkovaná
Hypericum tetrapterum FR. = třezalka čtyřkřídla
Impatiens parviflora DC. = netýkavka malokvětá – zavlečený druh
Iris pseudacorus L. = kosatec žlutý
Juncus effusus L. = sítina rozkladitá

Juncus tenuis WILLD. = síťina hubená – zavlečený druh, roste na lesních cestách

Leucosium vernum L. = bledule jarní - §3, C3, C3, jednotlivé exempláře na levém břehu Stříbrného potoka

Lilium martagon L. = lilie zlatohlávek - §3, C4, C3(VČ), několik kvetoucích jedinců na pravém břehu

Stříbrného potoka severně od Hradečnice

Luzula multiflora (EHRH.) LEJ. = bika mnohokvětá

Luzula pilosa (L.) WILLD. = bika chlupatá

Lycopus europaeus L. = karbinec evropský

Lychnis flos-cuculi L. = kohoutek luční

Lysimachia nummularia L. = vrbina penízková

Lysimachia vulgaris L. = vrbina obecná

Mainthemum bifolium (L.) F. W. SCHMIDT = pstroček dvoulistý

Melica nutans L. = strdivka nicí

***Melica uniflora* RETZ. = strdivka jednokvětá – C4(VČ)**

Mercurialis perennis L. = bažanka vytrvalá

Milium effusum L. = pšeníčko rozkladité

Moehringia trinervia (L.) CLAIRV. = mateřka trojžilná

Molinia arundinacea SCHRANK = bezkolenec rákosovitý

Mycelis muralis (L.) DUMORT. = mléčka zední

Myosotis palustris subsp. *laxiflora* (RCHB.) SYCHOWA = pomněnka bahenní volnokvětá

Oxalis acetosella L. = šťavel kyselý

Padus avium MILL. = střemcha obecná

Paris quadrifolia L. = vraní oko čtyřlísté

Persicaria hydropiper (L.) SPACH = rdesno pepřík

***Peucedanum palustre* (L.) MOENCH = smldník bahenní – C4(VČ)**

Phalaroides arundinacea (L.) RAUSCHERT = chrastice rákosovitá

Picea abies (L.) KARSTEN = smrk ztepilý

Pinus sylvestris L. = borovice lesní

Poa annua L. = lipnice roční

Poa nemoralis L. = lipnice hajní

Poa trivialis L. = lipnice obecná

Polygonatum multiflorum (L.) ALL. = kokořík mnohokvětý

Potentilla erecta (L.) RÄUSCHEL = mochna nátržník

Primula elatior (L.) HILL. = prvosenka vyšší

Prunella vulgaris L. = černohlávek obecný

Pteridium aquilinum (L.) KUHN = hasivka orličí

Pulmonaria obscura DUMORT. = plicník tmavý

Quercus petraea (MATTUSCHKA) LIEBL. = dub zimní

Quercus robur L. = dub letní

Quercus rubra L. = dub červený – nepůvodní druh

Ranunculus auricomus L. agg. = pryskyřník zlatožlutý

Ranunculus flammula L. = pryskyřník plamének

Ranunculus repens L. = pryskyřník plazivý

Roegneria canina (L.) NEVSKIJ = pýrovník psi

Ribes rubrum L. = rybíz červený

Sambucus nigra L. = bez černý

Sanicula europaea L. = žindava evropská

Scirpus sylvaticus L. = skřípina lesní

Scrophularia nodosa L. = krtičník hlíznatý

Scutellaria galericulata L. = šišák vroubkovaný

Senecio ovatus (GAERTN., B. MEY. et SCHERB.) WILLD. = starček vejčitý

Senecio sylvaticus L. = starček lesní

Solanum dulcamara L. = lilek potměchuť

Sparganium emersum REHMANN = zevar jednoduchý

Sorbus aucuparia L. = jeřáb ptačí

Stachys sylvatica L. = čistec lesní

Stellaria holostea L. = ptačinec velkokvětý

Stellaria nemorum L. = ptačinec hajní

Stellaria uliginosa MURRAY = ptačinec mokřadní

Swida sanguinea (L.) OPIZ = svída krvavá

Taraxacum Sect. *Ruderalia* KIRSCHNER H. ILGARD et ŠTĚPÁNEK = smetanka lékařská

Tilia cordata MILL. = lípa malolistá
Tithymalus dulcis (L.) SCOP. = pryšec sladký
Tussilago farfara L. = podběl lékařský
Ulmus cf. glabra = jilm horský
Urtica dioica L. = kopřiva dvoudomá
Vaccinium myrtillus L. = borůvka černá
Veronica beccabunga L. = rozrazil potoční
Veronica officinalis L. = rozrazil lékařský
Vicia sepium L. = vikev plotní
Viola reichenbachiana BOREAU = violka lení
Viola riviniana RCHB. = violka Rivinova

Seznam druhů rostoucích v lese, který má být zatopen:

Seznam byl zpracován podle terénní exkurze ze dne 26. 6. 2002.

Ajuga reptans L. = zběhovec plazivý
Athyrium filix-femina (L.) ROTH = papratka samičí
Calamagrostis arundinacea (L.) ROTH = třtina rákosovitá
Calamagrostis epigejos (L.) ROTH = třtina křovištní
Carex brizoides L. = ostřice třeslicovitá
Carex remota L. = ostřice řídkoklasá
Convallaria majalis L. = konvalinka vonná
Deschampsia caespitosa (L.) P. BEAUV. = metlice trsnatá
Dryopteris carthusiana (VILL.) H. P. FUCHS = kaprad' osténkatá
Equisetum sylvaticum L. = přeslička lesní
Frangula alnus MILL. = krušina olšová
Glyceria fluitans (L.) R. BR. = zblochan vzplývavý
Impatiens parviflora DC. = netýkavka malokvětá
Juncus effusus L. = sítina rozkladitá
Luzula pilosa (L.) WILLD. = bika chlupatá
Lysimachia vulgaris L. = vrbina obecná
Mainthium bifolium (L.) F. W. SCHMIDT = pstroček dvoulistý
Melica nutans L. = strdivka nicí
Molinia arundinacea SCHRANK = bezkoleneček rákosovitý
Mycelis muralis (L.) DUMORT. = mléčka zední
Picea abies (L.) KARSTEN = smrk ztepilý
Pinus sylvestris L. = borovice lesní
Poa nemoralis L. = lipnice hajní
Persicaria hydropiper (L.) SPACH = rdesno pepřík
Pteridium aquilinum (L.) KUHN = hasivka orličí
Quercus rubra L. = dub červený – nepůvodní druh
Ranunculus flammula L. = pryskyřník plamének
Ranunculus repens L. = pryskyřník plazivý
Scrophularia nodosa L. = krtičník hlíznatý
Sorbus aucuparia L. = jeřáb ptačí
Tilia cordata MILL. = lípa malolistá – pouze semenáče
Vaccinium myrtillus L. = borůvka černá

ZÁVĚR

Niva Stříbrného potoka představuje jeden z posledních zachovalých zbytků lužních lesů v komplexu Novohradeckých lesů. V nivě Stříbrného potoka byly zjištěny 4 druhy chráněné podle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. v kategorii ohrožený druh. Další 6 druhů patří mezi vzácné rostliny evidované v Červených seznamech (FALTYS 1995, HOLUB et PROCHÁZKA 2000).

V místě naplánované na stavbu rybníka nerostou žádné chráněné ani ohrožené druhy. Jedná se o smrčinu s příměsí borovice lesní a dubu červeného.

V případě stavby rybníka bych doporučovala zachovat 50 m pruh lesa podél levého břehu Stříbrného potoka. Udržet hladinu podzemní vody v dosahu stromového kořání je hlavní podmínkou zachování lužních lesů. Důležité je zajistit vyšší hladinu podzemní vody na jaře. Je nutné sledovat a zachovat vodní poměry v lužním lese v nivě potoka. V lesích na březích Stříbrného potoka postupně odstranit nálety smrků a nahradit je listnatými dřevinami.

LITERATURA

- BELICOVÁ J. (1982): Botanická inventarizace státních přírodních rezervací Bukačka, Častovec, Černá stráň a Sítovka v severovýchodních Čechách. – Acta Musei Reginaehradecensis, s. A., Hradec Králové, 17: 53– 88.
- FALTYS V. (1995): Přehled vyhynulých, nezvěstných a ohrožených taxonů cévnatých rostlin na území východních Čech. – 24 p., AOPK Pardubice.
- HOLUB J. et PROCHÁZKA F. (2000): Red List of vascular plants of the Czech Republic – 2000. – Preslia, Praha, 72: 187 – 230.
- MIKYŠKA R. et al. (1969): Geobotanická mapa ČSSR 1: 200 000. M - 33 - XVI. Hradec Králové. Praha.
- SKALICKÝ V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. et Slavík B. [red.], Květena ČSR I: 103 – 121, Praha.
- STRAKA J. et al. (1971): Geologická mapa ČSR. List 13 – 24 Hradec Králové. – Ústřední ústav geologický, Praha.

Mgr. Věra Samková, Ph.D.
V Hradci Králové 27. 6. 2002

Příloha č. 2: Entomologický posudek na stavbu nádrže v nivě Stříbrného potoka

1. VÁŽKY (ODONATA)

Fauna vážek Stříbrného potoka zahrnuje druhy obývající tekoucí vody, avšak v širším okolí je doloženo 23 druhů, které upřednostňují většinou k vývoji stojaté vody. Ty se vyvíjejí hlavně v litorálech rybníka Výskyt, ale i v mírně tekoucích úsecích potoka a zaplavených depresích v jeho nivě.

1.1. Seznam druhů zjištěných v území navrhované nádrže u Stříbrného potoka

MOTÝLICOVITÍ (CALOPTERYGIDAE)

Calopteryx virgo (Linnaeus, 1758)

Motýlice obecná patří k ubývajícím druhům, vyvíjejícím se v tekoucích vodách. V území se nachází početná populace, vývoj larev probíhá ve Stříbrném potoce, byly pozorovány stovky imag.

ŠIDÉLKOVIČI (COENAGRIONIDAE)

Pyrrhosoma nymphula (Sulzer, 1776)

Pozorovány desítky exemplářů v mírně tekoucích úsecích Stříbrného potoka.

PÁSKOVCOVITÍ (CORDULEGASTERIDAE)

Cordulegaster boltonii Donovan, 1807

Poměrně vzácný druh obývající čisté lesní potoky s písčitém dnem. Larvy vyžadují oligosaprobni až betamezosaprobni vodu a jsou citlivé na znečišťování. V červené knize ČR je zařazen do kategorie silně ohrožených druhů. Jako příčiny ohrožení se uvádějí (mimo přímou likvidaci stanovišť a znečištění vody) zejména regulace toků, pokles spodních vod, a změny skladby břehových porostů s následkem přílišného zastínění míst vývoje.

1.2. Seznam druhů vážek zjištěných v okolí rybníka Výskyt

MOTÝLICOVITÍ (CALOPTERYGIDAE)

Calopteryx virgo (Linnaeus, 1758)

ŠIDLATKOVITÍ (LESTIDAE)

Lestes dryas Kirby, 1890

Lestes sponsa (Hansemann, 1823)

Lestes viridis (Van der Linden, 1825)

ŠIDÉLKOVIČI (PLATYCNEMIDAE)

Platycnemis pennipes (Pallas, 1771)

ŠIDÉLKOVIČI (COENAGRIONIDAE)

Pyrrhosoma nymphula (Sulzer, 1776)

Ischnura elegans (Van der Linden, 1823)

Coenagrion puella (Linnaeus, 1758)

Erythromma najas (Hansemann, 1823)

Erythromma viridulum (Charpentier, 1840)

ŠÍDLOVITÍ (AECHNIDAE)

Aeshna cyanea (Müller, 1764)

Aeshna mixta Latreille, 1805

Aeshna grandis (Müller, 1764)

PÁSKOVCOVITÍ (CORDULEGASTERIDAE)

Corudelagaster boltonii Donovan, 1807

LESKLICOVITÍ (CORDULIIDAE)

Cordulia aenea (Linnaeus, 1758)

Somatochlora flavomaculata (Van der Linden, 1825)

Somatochlora metallica (Van der Linden, 1825)

VÁŽKOVITÍ (*LIBELLULIDAE*)

Libellula quadrimaculata Linnaeus, 1758

Orthetrum cancellatum (Linnaeus, 1758)

Sympetrum flaveolum (Linnaeus, 1758)

Sympetrum danae (Sulzer, 1776)

Sympetrum sanguineum (Müller, 1764)

Sympetrum vulgatum (Linnaeus, 1758)

2. Arborikolní brouci v nivě podél Stříbrného potoka

Celý lesní úsek Stříbrného potoka s nivou a okolními porosty představuje v rámci Městských lesů refugium pro náročnější lesní druhy hmyzu, které jsou vázány na staré stromy, bohatou bylinnou vegetaci nivy potoka i na relativně čistou a proudící vodu.

Přestože byl entomologický průzkum lesního úseku Stříbrného potoka dosud spíše příležitostný, lze odtud uvést několik příkladů bioindikačně i faunisticky významných arborikolních druhů brouků a z jejich přítomnosti lze usuzovat na výjimečné ekologické poměry tohoto území v rámci Městských lesů.

V polesí Svinary (asi 2 km SSZ od rybníka Výskyt) bylo 14.5.2000 na poražených dubových kmenech, vytěžených z porostu v okolí potoka, pozorováno pozoruhodné společenstvo arborikolních druhů brouků. Patří k nim velmi vzácný parazitický pestrokrovečník *Apothopleura sanguinicollis* (FABRICIUS, 1787), a dále např. druhy *Colydium elongatum* (FABRICIUS, 1787), *Sphindus dubius* (GYLLENHAL, 1808) a potemník *Corticus fasciatus* FABRICIUS, 1790. Obdobná druhová společenstva se v regionu vyskytují pouze v nejzachovalejších lesních porostech nebo jejich zbytcích (NPR Žehuňská obora, okolí Týniště nad Orlicí a Vysokého Chvojna).

Rovněž v okolí rybníka Výskyt bylo v porostech podél Stříbrného potoka nalezeno několik vzácnějších arborikolních druhů brouků. V olšíně před vtokem Stříbrného potoka do rybníka Výskyt byl nalezen velmi lokálně se vyskytující brouk z čeledi lencovitých (*Melandryidae*), *Orchesia luteipalpis* MULSANT et GUILLEBEAU, 1857, vázaný především na houbu rezavec lesknavý - *Inonotus radiatus* (SOW. ex . FR.) P. KARST.. Ve starých olších se zde vyvíjí i nápadný a poměrně vzácný tesařík větší - *Necydalis maior* LINNAEUS, 1758. Vzácný druh *Rabocerus gabrieli* GERHARDT, 1901 (čeleď *Salpingidae*) preferuje v rámci regionu zachovalé podmáčené olšiny s relativně chladnějším mikroklimatem (nalezen v porostu pod hrází Výskytu).

Porosty v úseku Hradečnice – Hoděšovice (včetně úseku dotčeného stavbou retenční nádrže) nebyly dosud z hlediska výskytu arborikolních druhů zkoumány a údaje proto zatím chybí. Lze však předpokládat analogické poměry k lépe prozkoumaným úsekům nivy.

3. Motýli (Lepidoptera) nivy Stříbrného potoka v úseku podél navrhované retenční nádrže

3.1 Úvod

V nivě Stříbrného potoka a jejím bezprostředním okolí byl prováděn orientační průzkum druhového spektra nočních motýlů (pozorování a odchyt na světelný zdroj – rtuťová výbojka 150 W s luminoforem).

V letech 1997-2001 byl průzkum prováděn na pasece mezi PP Sítovka a nivou Stříbrného potoka, v r. 2002 (1.7.2002) u přemostění Stříbrného potoka Hradečnicí.

2.2 Výsledky

Ze zkoumaného území byl doložen výskyt 132 druhů nočních motýlů. Žádný z nich nepatří mezi druhy zvláště chráněné, uvedené ve Vyhlášce MŽP ČR 114/92 Sb.

Ve zkoumaném úseku nivy Stříbrného potoka a přilehlého lesního porostu byly zjištěny typické lesní druhy listnatých porostů, např. slimákovce *Heterogenea asella*, srpokřídlec *Drepana curvatula* (druh olšin), píďalky *Comibaena bajularia*, *Ecliptopera capitata*, *Hydrelia sylvata* a *Abraxas sylvatus*. Štětconoš *Calliteara abietis* a píďalka *Deileptenia ribeata* jsou druhy přirozených jehličnatých porostů. K lesním druhům patří i v rámci ČR velmi vzácná a lokální múra *Callopietria juvenina* (monofágní na hasivce orličí, rostoucí v lesním podrostu).

Poměrně mnoho zjištěných motýlů však patří spíše k druhům otevřené krajiny (stepní společenstva, úhory, písčiny, vřesoviště). Patří k nim např. travařík *Catoptria osthelderi*, píďalky *Idaea muricata* a

Orthonama obstipata, přástevník *Coscinia cribraria* a můry *Lygephila pastinum*, *Eucarta virgo*, *Paradrina selini* a *Lycophotia porphyrea*. V lesním komplexu tyto druhy úspěšně přežívají na bezlesých plochách (paseky, světliny podél cest), nebo podél lesních světlin migrují i dovnitř relativně hlubokých porostů (*Orthonama obstipata*, *Eucarta virgo*).

K druhům vlhkých luk a mokřadů patří můry *Simyra albovenosa* a *Mythimna pudorina*.

3.3 Přehled zjištěných druhů motýlů

COSSIDAE (DRVOPLEŇOVITÍ)

Cossus cossus (LINNAEUS, 1758)

LIMACODIDAE (SLIMÁKOVCOVITÍ)

Apoda limacodes (HUFNAGEL, 1766)

Heterogenea asella (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

Nehojný druh zachovalých lesních porostů

PYRALIDAE (ZAVÍJEČOVITÍ)

Euzophera fuliginosella (HEINEMANN, 1865)

Endotricha flammealis (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

CRAMBIDAE (TRAVAŘÍKOVITÍ)

Crambus lathoniellus (ZINCKEN, 1817)

Crambus perlellus (SCOPLI, 1763)

Catoptria osthelderi (DE LATTIN, 1950)

Vzácný a lokální druh suchých, písčitých nebo kamenitých stanovišť s borovicí, vývoj na mechu

Ecpyrrhorrhoe rubiginalis (HÜBNER, 1796)

Eurrhyncha hortulata (LINNAEUS, 1758)

Phlyctaenia stachydalis (ZINCKEN, 1821)

Udea prunalis (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

LASIOCAMPIDAE (BOUROVCOVITÍ)

Malacosoma neustria (LINNAEUS, 1758)

Dendrolimus pini (LINNAEUS, 1758)

Euthrix potatoria (LINNAEUS, 1758)

SPHINGIDAE (LIŠAJOVITÍ)

Sphinx pinastri LINNAEUS, 1758

Mimas tiliae (LINNAEUS, 1758)

Deilephila elpenor (LINNAEUS, 1758)

DREPANIDAE (SRPOKŘÍDLECOVITÍ)

Falcaria lacertinaria (LINNAEUS, 1758)

Drepana falcataria (LINNAEUS, 1758)

Drepana curvatula (BORKHAUSEN, 1790)

Nehojný, resp. v mnohých územích Čech vzácný druh olšín s vývojem především na olších (*Alnus*).

Sabra harpagula (ESPER, 1786)

Habrosyne pyritoides (HUNAGEL, 1766)

Tethea or (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

Tetheella fluctuosa (HÜBNER, 1803)

Ochropacha duplaris (LINNAEUS, 1761)

GEOMETRIDAE (PÍĎALKOVITÍ)

Geometra papilionaria (LINNAEUS, 1758)

Comibaena bajularia (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

Nehojný druh teplých listnatých lesů, především doubrav

Cyclophora linearis (HÜBNER, 1799)

Timandra comae SCHMIDT, 1931

Scopula nigropunctata (HUFNAGEL, 1767)

Idaea muricata (HUNAGEL, 1767)

Lokální, nehojný druh vřesovišť a úhorů.

Idaea dimidiata (HUFNAGEL, 1767)

Idaea biselata (HUFNAGEL, 1767)

Idaea aversata (LINNAEUS, 1758)

Idaea straminata (BORKHAUSEN, 1794)

***Orthonama obstipata* (FABRICIUS, 1794)**

Dosti vzácný migrant, preferující stepní, otevřené biotopy

Xanthorhoe ferrugata (CLERCK, 1759)

Xanthorhoe quadrifasciata (CLERCK, 1759)

Xanthorhoe montanata (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

Eulithis populata (LINNAEUS, 1758)

Eulithis pyraliata (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

Ecliptopera silaceata (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

***Ecliptopera capitata* (HERRICH-SCHÄFFER, 1839)**

Nehojný druh přirozených listnatých lesů s vývojem na netýkavkách (*Impatiens* spp.)

Plemyria rubiginata (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

Electrophaes corylata (THUNBERG, 1792)

Colostygia pectinataria (KNOCH, 1761)

Rheumaptera undulata (LINNAEUS, 1758)

Philereme vetulata (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

Philereme transversata (HUFNAGEL, 1767)

Perizoma alchemillatum (LINNAEUS, 1758)

Eupithecia abietaria (GOEZE, 1781)

Eupithecia lanceata (HÜBNER, 1825)

Eupithecia plumbeolata (HAWORTH, 1809)

Chloroclystis v-ata (HAWORTH, 1809)

Rhinoprora debiliata (HÜBNER, 1817)

Anticollix sparsata (TREITSCHKE, 1828)

Hydrelia flammeolaria (HUFNAGEL, 1767)

***Hydrelia sylvata* (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)**

Vzácný druh přirozených listnatých lužních porostů, vývoj především na olších

Asthena albulata (HUFNAGEL, 1767)

Lobophora halterata (HUFNAGEL, 1767)

***Abraxas sylvatus* (SCOPOLI, 1763)**

Charakteristický druh světlých, křovinatých lesních porostů

Lomaspilis marginata (LINNAEUS, 1758)

Semiothisa signaria (HÜBNER, 1809)

Semiothisa liturata (CLERCK, 1759)

Semiothisa clathrata (LINNAEUS, 1758)

Semiothisa brunneata (THUNBERG, 1784)

Ennomos erosarius (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

Selenia dentaria (FABRICIUS, 1775)

***Selenia tetralunaria* (HUFNAGEL, 1767)**

Angerona prunaria (LINNAEUS, 1758)

Biston betularius (LINNAEUS, 1758)

***Deileptenia ribeata* (CLERCK, 1759)**

Druh přirozeného jehličnatého lesa s vývojem na smrcích, jedlích a lišejnících na kmenech stromů

Alcis repandata (LINNAEUS, 1758)

Hypomecis roboraria (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

Ectropis crepuscularia (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

Campaea margaritata (LINNAEUS, 1767)

NOTODONTIDAE (HŘBETOZUBCOVITÍ)

Stauropus fagi (LINNAEUS, 1758)

Drymonia ruficornis (HUFNAGEL, 1766)

Odontesia carmelita (ESPER, 1798)

Clostera pigra (HUFNAGEL, 1766)

LYMANTRIIDAE (BEKYŇOVITÍ)

***Calliteara abietis* (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)**

Euproctis chrysorrhoea (LINNAEUS, 1758)
Arctornis l-nigrum (MÜLLER, 1764)
Lymantria monacha (LINNAEUS, 1758)

ARCTIIDAE (PŘÁSTEVNÍKOVITÍ)

Mitochrista miniata (FORSTER, 1771)
Eilema lurideolum (ZINCKEN, 1817)
Eilema deplanum (ESPER, 1787)
Lithosia quadra (LINNAEUS, 1758)

***Coscinia cribraria* (LINNAEUS, 1758)**

Velmi lokální polyfágní druh písčín, suchých vřesovišť, suchých rašelinišť a podobných biotopů

Phragmatobia fuliginosa (LINNAEUS, 1758)

***Callimorpha dominula* (LINNAEUS, 1758)**

Nápadný lesní druh

NOCTUIDAE (MŮROVITÍ)

Trisateles emortualis (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)
Paracolax tristalis (FABRICIUS, 1794)
Rivula sericealis (SCOPOLI, 1763)
Hypena crassalis (FABRICIUS, 1787)
Hypena rostralis (LINNAEUS, 1758)

***Lygephila pastinum* (TREITSCHKE, 1826)**

Ve východních Čechách nehojný druh biotopů stepního charakteru, s vývojem na vikvovitých (*Viciaceae*)

Laspeyria flexula (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

Meganola strigula (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

***Nola aerugula* (HÜBNER, 1793)**

Velmi lokální a poměrně vzácný polyfágní druh s vývojem na olších, břízách, jahodnicích, topolech, ostružinících a dubech (*Alnus*, *Betula*, *Fragaria*, *Populus*, *Rubus*, *Quercus spp.*) V rámci široké ekologické valence (xerothermní stanoviště, písčiny, listnaté lesy, křoviny) byla u některých populací zaznamenána výrazná tyrfofilie (vazba na rašeliniště)

Nycteola revayana (SCOPOLI, 1772)

Panthea coenobita (ESPER, 1785)

Colocasia coryli (LINNAEUS, 1758)

Moma alpium (OSBECK, 1778)

***Simyra albovenosa* (GOEZE, 1781)**

Dříve vzácný a velmi lokální mokřadní polyfágní druh. Ve východním Polabí a v přilehlých oblastech lze však zaznamenat recentní šíření tohoto druhu oproti výskytu v minulosti

Protodeltote pygarga (HUFNAGEL, 1766)

Autographa pulchrina (HAWORTH, 1809)

***Paradrina selini* (BOISDUVAL, 1840)**

Lokální druh písčín, písčitých vřesovišť a podobných společenstev

Rusina ferruginea (ESPER, 1785)

Trachea atriplicis (LINNAEUS, 1758)

Euplexia lucipara (LINNAEUS, 1758)

***Callopietria juvenina* (STOLL, 1782)**

V rámci celé ČR velmi vzácný druh s vývojem na hasivce orličí (*Pteridium aquilinum*). Lesní komplexy na písčitých půdách v okolí Hradce Králové, Týniště nad Orlicí a přilehlé lesní komplexy Pardubicka s bohatým výskytem živné rostliny v podrostu jsou podle současných znalostí jediná místa recentního výskytu této nápadné můry v ČR.

***Eucarta virgo* (TREITSCHKE, 1835)**

Teplomilný druh otevřené krajiny, který se teprve v druhé polovině 20. stol. rozšířil i na území Čech. V současnosti je v teplých oblastech regionu opakovaně zjišťována jeho trvalá přítomnost

Conistra vaccinii (LINNAEUS, 1761)

***Conistra erythrocephala* (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)**

Conistra rubiginea (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

Lithophane ornitopus (HUFNAGEL, 1766)

Apamea monoglypha (HUFNAGEL, 1766)

Apamea unaminis (HÜBNER, 1813)

***Oligia versicolor* (BORKHAUSEN, 1792)**

Poměrně vzácný druh lesních luk

Chortodes minima (HAWORTH, 1809)

Lacanobia oleracea (LINNAEUS, 1758)

Mythimna turca (LINNAEUS, 1761)

***Mythimna pudorina* (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)**

Charakteristický druh vlhkých a mokřadních luk

Mythimna impura (HÜBNER, 1808)

Orthosia gothica (LINNAEUS, 1758)

Panolis flammea (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

Diarsia brunnea (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)

Noctua pronuba LINNAEUS, 1758

***Lycophotia porphyrea* (DENIS et SCHIFFERMÜLLER, 1775)**

Lokální druh písčín, vřesovišť a světlých borových lesů, troficky vázaný na vřes (*Calluna vulgaris*)

Xestia triangulum (HUFNAGEL, 1766)

Zpracovali: Miroslav Mikát (brouci, motýli), RNDr. Bohuslav Mocek (vážky)

Hradec Králové 3.7.2002